

**ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ЧЕРКАСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ АВТОДОРОЖНИЙ ЛЦЕЙ**

**Вокально -хорові навички-
як дієвий засіб
музичного виховання**

Автор: Донець В.С. – керівник вокального гуртка

Рецензент: Харченко Л.В. -методист навчального методичного центру ПТО в Черкаській області

В методичному посібнику зібрані матеріали, які зможуть донести до кожної дитини основи музичної грамоти просто та доступно, прищепити вихованцям любов до музики, сформувати дружний колектив однодумців – тобто створити умови для різнобічного розвитку особистості у процесі вокально-ансамблевого співу.

Дані матеріали допоможуть керівникам вокальних гуртків професійно-технічних навчальних закладів в організації та проведенні вокально-хорової роботи зі здобувачами освіти

**Ухвалено на засіданні методичної комісії класних керівників
протокол № 6 від 17 лютого 2021 р.**

Черкаси, вул. Онопрінка, 4

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Основна частина	5
2.1. Хоровий спів – найбільш доступна для здобувачів освіти виконавська діяльність	5
3. Вокально-хорові навички, їх значення та різновиди	6
4. Вокальні вправи та розспівки	10
4.1. Правила співу	11
5. Репертуар – як засіб музичного виховання	12
6. Конспект відкритого уроку	15
7. Висновок	25
8. Додаток	26
9. Список використаних джерел	27

*«Музика, мелодія, краса музичних звуків –
важливий засіб морального та розумового виховання людини,
джерело благородства серця і чистоти душі»
В. Сухомлинський*

Вступ

Значне місце в системі хорового навчання посідають вокально-хорові вправи. Їх мета — формування співацьких навичок, розвиток дитячого голосу. Вокально-хорові вправи можна розділити на дві основні категорії. До першої належать ті, що застосовуються поза зв'язком із певним музичним твором. Вони сприяють послідовному оволодінню засобами вокально-хорової виразності, досягненню вищого рівня художнього виконання.

Вправи другої категорії спрямовані на подолання конкретних труднощів під час розучування твору. Ці вправи виконують вужчі завдання і не можуть бути систематизованими з більшою чіткістю та послідовністю.

Застосовуючи в хоровому навчанні ті чи інші вправи, важливо звертати особливу увагу на виховання в гуртківців свідомого відношення до них. Необхідною умовою дієвості вправ є послідовне ускладнення навчальних завдань, які вимагають певних зусиль. Послідовність в ускладненні вправ впливає на збереження зацікавленості й уваги дітей до занять, а також наполегливості в подоланні вокально-хорових труднощів.

Для вправ можна використовувати нескладні поспівки, музичний матеріал із репертуару, що вивчається, мелодії з творів, призначених для слухання. Усі вправи мають включатися в заняття з урахуванням принципів послідовності, систематичності та доступності.

2.Основна частина

2.1.Хоровий спів – найбільш доступна для здобувачів освіти виконавська діяльність

Хоровий спів є дієвим засобом виховання дітей. Він об'єднує їх у єдиний дружний колектив, організовує і дисциплінує, а головне – розвиває музикальність дітей, пам'ять, мислення, мовлення, сприйняття.

Рівень і якість розвитку музичних здібностей повністю залежить від застосування дієвих методів навчання.

В хоровому колективі потрібно постійно проводити вокальну роботу з метою розвитку голосів. Невід'ємною частиною вокальної роботи є виховання здатності емоційно передавати музичні думки і виразно вимовляти словесний текст під час співу.

Все це досягається за допомогою комплексу хорових вправ, добору репертуару з урахуванням вікових вокальних можливостей співаків, регулярного контролю за станом співацького апарату і рівнем засвоєння вокальних навичок кожним хористом, за вокальною позицією і виразністю співу під час навчання та концертного виконання різних творів.

Працюючи з колективом, керівник несе велику відповідальність за правильне виховання співочого голосу своїх вихованців. Навіть найзвичайніший голос потрібно правильно направляти і розвивати. Що ж вимагається від керівника для успішної роботи? По-перше, це знання особливостей розвитку голосу. По-друге, йому самому необхідно володіти хорошим музичним слухом, правильно говорити, співати та розвивати у дітей увагу. Навчити дитину слухати і чути те, про що говорить керівник, що він співає і грає, можна тільки при відповідній увазі з боку дітей, а тому, з перших занять потрібно викликати у них інтерес до музики і прагнення професійно оволодіти музичним мистецтвом.

Виховання вокальних навичок повинно відбуватися в комплексі. Наприклад, працюючи над дикцією, потрібно в той же час стежити за диханням і якістю відтвореного звуку. Відомо, що органи слуху, голосові органи (гортань, глотка, голосові складки, м'яке піднебіння, ротова і носова порожнини) і органи

дихання (легені, діафрагма, міжреберна мускулатура, трахея і бронхи) – являють собою складний співочий організм, яким потрібно навчитися володіти.

3. Вокально-хорові навички, їх значення та різновиди

Дихання

Дихання повинно бути черевним, або змішаним, тобто дихати потрібно животом. І тільки без піднятих плечей, і без набору повітря в груди. Практикою сформовані основні правила по створенню правильного співочого дихання: вдих швидкий, легкий і непомітний (не піднімаючи плечей); після вдиху необхідно на короткий час затримати дихання; видих - рівний і поступовий, немов ви дуєте на запалену свічку.

Вправа на розвиток діафрагменного дихання:

- Покладіть руки на ребра і дихайте так, щоб розширювалися ребра і черевна порожнина, не рухаючи плечима.
- Якщо не знаєте, як навчитися красиво співати, почніть з тренування правильного дихання.

Атака звуку

Момент утворення звуку називається атакою. Розрізняються три види атаки: тверда, м'яка і придихальна.

- Тверда атака: складки змикаються щільно, звук виходить енергійний, твердий.
- М'яка атака: складки змикаються менш щільно, звук виходить м'який.
- Придихальна атака: складки змикаються неповністю, пропускають повітря.

Для нормального вокального виховання дітей рекомендується використовувати м'яку атаку звука. Тверда атака використовується, як засіб виразу /героїчний характер, маршовий/, якого вимагає зміст пісні, але не допускаються сильні акценти, що призводять до форсування звука. Спокійний вдих має плавний ритмічний видих, а тому і спів буде нормальний не форсований. Правильний звук не потребує різкого поштовху, а вимагає виразної вимови слова.

Артикуляція і дикція

Чітка артикуляція не лише правильно формує звук або слово, а й стимулює роботу дихального апарату. До артикуляційного апарату належать: рот, губи, зуби, язик, тверде і м'яке піднебіння.

Через недостатню увагу дитини до чіткої вимови слів, а також через наявність згаданих артикуляційних дефектів, дикція має багато вад. Основою дикції є правильне співвідношення голосних і приголосних під час співу вокально-хорових вправ та творів. Голосні слід проспівувати протяжно, довго, приголосні ж, навпаки, – активно, коротко. Особливо швидко слід вимовляти свистячі (с, з) і шиплячі (ж,ш,ч,щ) звуки. Якщо вимовляти їх мляво, у мову проникатиме неприємний посвист і шипіння.

Для досягнення чіткої дикції можна застосовувати такі прийоми та вправи:

- особливу увагу приділяти формі рота і ступеню напруження губ під час формування голосних;
- колективне читання віршів, текстів пісень, скоромовок беззвучним шепотінням, але при цьому вимовляти слова треба так, щоб значення слів можна було зрозуміти по підкреслено чіткому руху артикуляційного апарату. Цей прийом сприяє активності артикуляції.

Визначити потрібний рівень «округлення» звука – справа вокального слуху і смаку керівника. Правильним можна вважати такий рівень, при якому співак не втрачає природності звучання голосу, характерного для певного віку.

Вокальна позиція

На всіх етапах розвитку співочого голосу багато уваги слід приділяти формуванню співу у високій позиції. Штучний грудний тембр, гортанний звук чи занадто відкритий, так званий «білий звук», спів через ніс – усе це легко почути. Ці дефекти звукоутворення усуваються при систематичній роботі над форсуванням звука в піснях і вправах. Основою правильного співу є м'який, об'ємний звук без напруження. Для формування об'ємного співу можна вдатися до виспівування голосних «а», «о», «у» (при цьому «а» мусить наближатися до «о» – округленим ротом, з вільно опущеною нижньою щелепою) вправи на йотовані голосні «йо», «йа» та на склади «льо», «ля».

Розширення діапазону та рухливість голосів

Для розширення діапазону дитячого голосу слід застосовувати такі прийоми та вправи:

- крайні верхні звуки співати особливо легко, наче намагаться їх «уколотити»; розспівувати колектив на звуках вищих за ті, що зустрічаються у творах;
- вивчений твір, який добре звучить у вокальному відношенні, транспонувати у більш високі тональності;
- особливу увагу звертати на подачу дихання і правильну позицію рота під час співу довготривалих, крайніх високих звуків.

Розвиток слуху співака

Найважливіше значення для виховання рухливості голосу має розвиток слуху співака. Особливо велику увагу слід приділяти розвитку внутрішнього слуху.

Для інтонаційної і позиційної точності, кожний окремий звук ніби «підпирається» поштовхом діафрагми у повільному темпі.

Рухливі вправи сприяють природному розвитку голосу, вирівнюванню регістрів, набуттю єдиної співацької позиції, допомагають співакам запобігти форсованому співу, адже рухливий спів обов'язково полегшує звучання голосу.

Подвійно корисна вправа для вирівнювання звучання голосних і співу на легато.

Інтонація

Найважливішою умовою гарного звучання – є точне за висотою виконання всіх звуків у співі, виховання стійкої співочої інтонації.

Якісне інтонування — наслідок двох факторів: розвитку музичного слуху співаків та оволодіння певними вокально-технічними навичками. Інтонування часто залежить і від особливостей фактури виконуваного твору.

Розвиток мелодичного, гармонічного і вокального слуху у гуртківців, прищеплення їм правильних вокально-технічних навичок під час співу, є, водночас, і роботою над чистотою інтонування.

Стрій і ансамбль

Ансамблевий спів, окрім вокальних умінь і навичок, потребує оволодіння специфічними навичками хорового строю і ансамблю. Є два види строю: мелодичний (горизонтальний) і гармонічний (вертикальний).

Основні види роботи над строем та ансамблем:

- поєднання індивідуальних і групових методів;
- спів закритим ротом (цей вид концентрує увагу на інтонації) ;
- спів у середньому темпі і динаміці (в найбільш зручних умовах роботи співочого апарату);
- спів без супроводу.

4. Вокальні вправи та розспівки

5 важливих правил розспівування

Співати без розспівування — злочин! Так стверджують закони вокального мистецтва. Але з чого почати цей відповідальний процес, який проміжок часу краще йому присвятити і які закони фізіології слід врахувати обов'язково. До вашої уваги «чудова п'ятірка» найкорисніших рекомендацій щодо правильного розспівування.

1. Розігрійте м'язи

Кожен вокаліст повинен засвоїти правило, яке стане основою його пізнання мистецтва вокалу: починати роботу з голосом необхідно з розігрівання м'язів і голосових складок. Здебільшого проблеми, пов'язані із голосом, викликані через ігнорування важливості цього факту.

2. Зранку не розспівуйтесь

Робити вокальні вправи слід не раніше ніж за дві години після пробудження, тому, що голос не встигає «прокинутися» до цього часу. Якщо ви почнете розспівуватися з раннього ранку, дуже скоро помітите, що в горлі заважає слиз, змушуючи часто відкашлюватися. Це ознака того, що вокальні зв'язки були «потягнуті» й тепер їм потрібен день-два відпочинку.

3. Підберіть правильні вправи

Тривалість і сам набір вправ для розспівування визначається залежно від конкретних завдань. На початкових етапах навчання вокальні вправи з

розспівування можуть становити досить вагому частину заняття, оскільки саме вони й формують правильний вокальний звук.

Вправи на початку розспівування призначені для невеликого діапазону: можна починати з розспівок на одній ноті або в діапазоні терції, потім переходити до вокальних вправ у діапазоні квінти, наприкінці розспівування доходити до вправ у діапазоні октави й більше. Усе це залежить від рівня підготовки співака.

4. Не перенапружуйте голосові зв'язки

До високих нот можна «підходити» лише після розігріву зв'язок. У процесі розспівування, особливо під час руху вгору, не потрібно використовувати вправи з гранично високими нотами для співака, щоби не перенапружувати голосові зв'язки.

5. Співайте в повний голос

Коли розспівуєтеся, то співайте в повний голос, але уникайте форсованого звуку, твердої атаки звуку — різкого акцентованого початку ноти, а також переходу на крик. Не співайте тихесенько та не в повний голос, оскільки в такому режимі ваші м'язи не розігріються.

4.1. Правила співу

Щоб навчитися красиво співати, важливо багато: бажання розвиватися, цілеспрямованість, терпіння, вкладання душі і емоцій у власні пісні.

- Співати треба сидячи або стоячи, зберігаючи співочу установку: спина пряма, плечі розгорнуті.
- Співоче дихання береться спокійно, через ніс. Плечі не піднімати. Дихання береться по фразах, за вказівкою руки, або помахом голови керівника гуртка.
- При співі необхідно стежити за звучанням свого голосу, підлаштовуючи його звучання до звучання інструменту.
- При співі в ансамблі окремі голоси не повинні виділятися. Необхідно слухати спів один одного, зливатися з голосами інших хористів.
- Спів співучим, спокійним звуком - головне для розвитку голосу.

- Заняття співом необхідно починати з виспівування. Воно також необхідно для голосу, як настройка для музичного інструменту.
- Для співу необхідно вибирати пісні зі зручним для голосу діапазоном.
- При співі необхідно правильно відкривати рот, округляючи голосні і чітко артикулюючи приголосні.
- Щоб ваш спів доставляв радість вам самим і слухачам, він повинно бути виразним, красивим. Співати треба емоційно, в характері виконуваної пісні.

Є загальні правила розучування пісні: весь процес повинен бути підпорядкований завданню виразного виконання, розкриття художнього змісту. Співочий репертуар - висока художня доступність.

Підготовка до сприйняття

Мета: створити емоційний настрій, активізувати уяву.

Методи: словесні (бесіда, розповідь), наочні (картини, портрет), показ пісні (яскраве виконання, прослуховування запису).

Аналіз, розучування

Бесіда про характер і зміст, аналіз засобів музичну виразність, розбір мелодії, ритмічний малюнок пісні, членування на фрази, мотиви, виділити складні місця. Підключення рухів, озвучування музичними інструментами. Потрібен вторинний показ. Відстеження руху мелодії по нотному запису. Докладна робота над вокально-хоровими навичками. Використовуються наочні методи, диригентський жест, повторення.

Загальні прийоми розучування

Показ окремих фраз і пояснення до їх виконання; розучування в робочому темпі, активним звуком, плавним голосом; робота над чистотою інтонування, ритмом.

6. Репертуар як засіб музичного виховання

Репертуар - найважливіший засіб творчого життя колективу, це його обличчя, його візитка. Не чувши звучання ансамблю, але знаючи його репертуару, можна в певній мірі судити про творче обличчя колективу, його

виконавські можливості. Крім того, репертуар повинен стати основою музично-естетичного виховання учнів, формувати їх естетичні та моральні якості.

Для того, щоб репертуар вокального гуртка мав виховний вплив, він завжди повинен бути доступним, відповідати вимогам часу, а головне, відповідати віковим особливостям дітей як за змістом, так і за можливостями подолання вокально-хорових труднощів з урахуванням голосового навантаження та загального діапазону.

У репертуарі повинні бути твори трьох груп. Одна група повинна повністю відповідати виконавським можливостям колективу, інша - дещо випереджати ці можливості, а третя група має бути більш простішою досягнутого рівня. Дотримання такого принципу активізує репетиції і допомагає свідомо засвоювати матеріал.

Відомо, що на початку заняття учасники колективу працюють з більшою увагою і самовіддачею, тому й варто вивчати складніші твори, де є проблеми строю, інтонації. В кінці репетиції можна вивчати найлегші твори, або виконувати вже добре засвоєні.

До репертуару слід включати твори різні за характером та жанрами, які вимагають від виконавців умілого використання різних засобів виразності, що впливає на загальну культуру виконання і розвиває їх у художньому відношенні, сприяє набуттю необхідних вокально-хорових навичок.

Пісенність, широта фрази, яскрава виразність пісень, тісний зв'язок мелодії з текстом - неоціненний матеріал для виховання та формування навичок багатоголосого співу.

При ознайомленні гуртківців з піснями, необхідно брати до уваги жанрове розмаїття, доступність змісту для дітей певного віку.

Отже, музично-естетичне виховання гуртківців засобами хорового мистецтва передбачає глибоке розуміння дітьми того матеріалу, який вони розучують і виконують.

Розвиваючи слухові й голосові здібності, керівник повинен привчати дітей вслухатися у звучання, розрізняти якісне виконання, вміти знаходити

помилки, пов'язані з неправильним звукоутворенням, пам'ятаючи про те, що крикливий, невиразний спів справляє завжди неприємне враження, негативно впливає на незміцнілий, повністю не сформований голос.

Пісенно-хоровий репертуар весь час поповнюється. Перед керівником колективу стоїть досить складне і відповідальне завдання - вибрати найцінніші, найяскравіші образно-емоційні твори, систематизувати їх у певній послідовності, яка відповідатиме системі музичного та естетичного виховання.

Конспект відкритого заняття вокального гуртка

Розробила:

*Керівник вокального гуртка
Донець Валентина Степанівна*

Актуальність. Музиці належить особливе місце в естетично-художньому вихованні дітей, а також у всій системі формування творчої особистості.

Палітра музики багата, мова її гнучка та різноманітна. Все, що не підвладне слову, знаходить відображення в музиці.

Враховуючи технічний прогрес у музиці, на занятті використовуються аудіо-матеріали, комп'ютерні програми. Велику увагу приділяється використанню наочного матеріалу за допомогою мультимедійного проектору, в цікавій, доступній формі розповідається про існуючі напрямки розвитку музики.

Інноваційність. Під час заняття гуртка використовуються інтерактивні методи навчання (Хвилинка цікавинок «А чи знаєш ти?..»), які допомагають краще засвоїти матеріали.

Практична значимість роботи. Конспект відкритого заняття вокального гуртка може бути використаний на гурткових заняттях у навчальних закладах. На занятті керівник гуртка, за допомогою розспівок і музичних вправ працює над розвитком вокальних і музичних здібностей, метро-ритмічного слуху, знайомить гуртківців з жанровою класифікацією пісень, за допомогою наочностей, намагається доступніше пояснити значення музичних термінів та їх використання на практиці.

Тема: «Вокально-хорові навички»

Мета: шляхом розспівок на різні види техніки підготувати дитячі голоси до якісного співу;
продовжити знайомство вихованців з піснею «Червоная калина»;
поглибити знання щодо музичних термінів.

- ✚ Розвивати вокальні дані здобувачів освіти початкового рівня навчання.
- ✚ Виховувати любов до рідного слова, української сучасної пісні, повагу один до одного.

Обладнання: комп'ютер, відео-уроки розспівок, мікрофони, мультимедійний проектор, фонограми пісень(+ -), відео-презентація, відео-ролики пісень.

Хід заняття

1. Організаційна частина.

а) Музичне привітання

б) Повідомлення теми і мети заняття

Сьогодні в нас буде цікаве, дуже пізнавальне заняття, на якому ми продовжимо знайомство з піснею «Червоная калина». Ви дізнаєтесь, що означають музичні слова і терміни, які зустрічаються у вокалі. І гарно розспіваємося на різні види техніки. А в кінці заняття зробимо міні-концерт, на якому заспіваємо вивчені раніше пісні.

2. Організація пізнавальної діяльності гуртківців.

а) Розспівка

Розспівки .Це слово в усіх нас на слуху на кожному занятті. Чи не так? Давайте я дам точне його визначення, а ви мене доповните. Згода?

Розспівки – це спеціальні вокально-технічні і слухові вправи з метою підготовки голосового апарату і слуху співака перед початком концертного виступу або заняття соліста, ансамблю, хору. А зараз пригадайте, які розспівки ми використовуємо на заняттях?

1. Розспівки на правильне звукоутворення та звукоформування (висока вокальна позиція, округлення, прикриття та резонування звуку).
2. Розспівки на правильну атаку звуку (м'яку, тверду, придихову).
3. Розспівки на правильне звуковедення (легато, нонлегато, стакато).
4. Артикуляційні розспівки (чітка вимова, дикція).
5. Інтонаційні розспівки (мелодичні, гармонічні, унісонні).
6. Розспівки, вправи на дихання (довге, коротке, ланцюгове).
7. Розспівки на рухливість та гнучкість голосів.
8. Розспівки на розширення діапазону.

Пригадаємо кілька розспівок.

Увага на екран

Розспівки на легато:

Розспівка на легато і стакато:

Розспівки на стакато:

Висновок: Як бачите, існує безліч способів підготуватися добре до якісного співу. Тому такі розспівки і вправи максимально підготують вас до виконання «тієї» чи іншої пісні, і, власне, після таких розспівок, буде легко відобразити стиль, характер, динаміку тієї чи іншої пісні.

3. Вивчення нового матеріалу

А) Теоретичний матеріал

Вокал – (в перекл. з латинської означає «голос») – це мистецтво володіння співоchim голосом. Існує кілька напрямків розвитку вокалу (**слайд 3**):

1. Народний, який віддзеркалює особливості співацької культури певного народу.
2. Академічний або класичний, який є результатом тривалого розвитку професійного музичного мистецтва.
3. Естрадний, притаманний його різним напрямкам – попу, року, репу тощо.
4. Джазовий, визначений зв'язками з негритянським фольклором, зокрема, блюзом.

Висновок: В нашому гуртку ви займаєтесь естрадним вокалом.

Хвилинка цікавинок

А чи знаєте ви, що є чоловічі, жіночі та дитячі голоси?(слайд 4)

Хочете дізнатися які голоси належать до чоловічих?

Бас – (в перекл. з італійської «низький») – це низький чоловічий голос значної сили та насиченого тембру. Розрізняють бас кантате (високий, співучий), центральний та бас профундо (дуже низький). В оперній практиці зустрічається характерний або комічний бас. Басом називають нижній голос в багатоголосовому хоровому творі. А ще бас – це духовий мідний музичний інструмент.

Баритон – (у перекладі з грецької «грубоголосий», «грубо звучний») – це чоловічий голос, проміжний між тенором та басом. Існують баритони ліричні, лірико-драматичні та драматичні, які відрізняються за силою звучання і тембровими якостями. Існує мідний духовий музичний інструмент, який називають баритоном, зі звуком насиченого, мужнього, благородно-наспівного тембру. А ще, це – різновид духових музичних інструментів з різних родин, наприклад саксофон, баритоновий гобой тощо.

Тенор – (в перекладі з латинської «тримати», «спрямовувати») – це високий чоловічий голос. Тенори поділяються на ліричні, лірико-драматичні, драматичні, які відрізняються за рухливістю, тембром, силою звуку, дзвінким верхнім регістром та іншими якостями.

Які ж голоси належать до жіночих та дитячих?

Сопрано - в перекладі з італійської – верхній, вищий. Це найвищий жіночий голос. Розрізняють різні види: колоратурне, лірико-колоратурне, драматичне, які відрізняються силою звуку та тембром. А партія в хорі або вокальному ансамблі, яка складається з високих дитячих або жіночих голосів також називається сопрано.

Альт – (в перекладі з латинської «високий») – це низький дитячий голос. Партія в хорі чи вокальному ансамблі.

✚ **Прослуховування запису пісні**

Увага на екран.

Питання:

- ✚ Чи сподобалася вам пісня?
- ✚ Що ви відчували під час прослуховування пісні?
- ✚ Чи хотілося вам виконати пісню разом виконавцем?
- ✚ Чи хотіли б ви заспівати цю пісню?

Висновок: Щоб добре виконати пісню треба:

- ✚ слідувати за своїм здоров'ям,
- ✚ не пропускати заняття,
- ✚ гарно навчатись вокальному мистецтву.

Ось ми і підійшли до розгляду першого куплету пісні

Народилась я у квітах
І на березі стою
Одинокая, як вітер
Долю дав Господь мою
В далині там клен високий
Вітром мій листок послав
Хай він знає що в долині
Жде мене, щоб приласкав
Приспів:
Я червоная калина
Над водою я стою
Свої коси опустила
Разом з вітром я живу.
Жду я вісточку від клена...
По ріці листок пливе,
Передай вода скоріше
Серце любить його жде.
Долетіло моє листя
З кленом закрутив, змішав,
Розказав, що там калина
Жде щоб вісточку прислав.
Полетіло з клена листя
Понесла його ріка,
Донеси їх до калини
Серцю мила лиш вона.
Приспів.

✚ розбір пісні за характеристиками

Давайте разом з вами визначимо, *яка це пісня*: народна чи авторська?

Правильно, авторська.

Чому? Так, бо в цієї пісні є конкретний автор слів і музики.

А яка це пісня: хороводна чи обрядова, а може естрадна? Так, вірно, це естрадна пісня.

А за складом вона одноголосна чи багатоголосна? Так, це багатоголосна пісня.

Її ми будемо співати і на один, і на два голоси.

Як виконується пісня: сольно чи ансамблем? Насправді, її можна виконувати сольно, але ми її будемо виконувати ансамблем.

Яка структура поетичного тексту? Так, вірно, куплетна.

✚ розучування II куплету пісні

✚ виконання пісні

✚ відпрацювання пісні

4. Закріплення вивченого матеріалу

✚ *Міні концерт(повторення пісень «Туманочку», «Два крила».*

5. Підсумок заняття.

А) Бесіда.

Підсумовуючи сьогоднішнє заняття, давайте згадаємо, над якою піснею ми сьогодні працювали?

Так, пісня називається «Червоная калина».

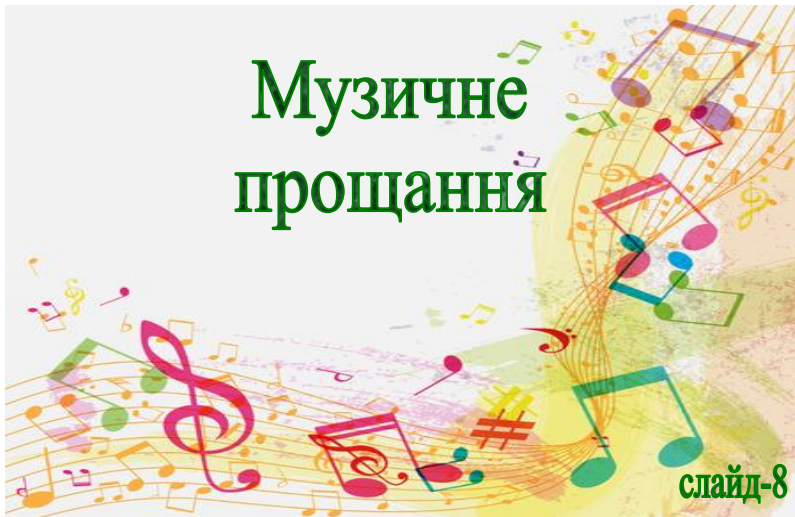
- ✚ Назвіть автора слів та музики цієї пісні.
(Слова та музика: Євгеній Дашин)
- ✚ Який темп пісні? (Помірний)
- ✚ Виконується: соло, дует, ансамбль? (соло)

Сподіваюсь, ваша скарбничка знань поповнилася новими словами, які ви будете надалі використовувати у нашому вокальному лексиконі.

Б) Оцінювання знань.

7. Музичне прощання.

До-по-ба-чен-ня, до-по-ба-чен-ня, до-по-ба-чен-ня - а - а.

До-по - ба - чен-ня.

ВИСНОВОК

Не дивлячись на існування загальноприйнятих методів навчання вокальному мистецтву, кожен викладач вокалу в процесі роботи з гуртківцями виробляє свою особливу методику, яка полягає в тому, щоб підібрати такі форми та методи роботи, які були б доступні і зрозумілі в масовому музичному навчанні. І це не дивно. Кожна дитина – це неповторна індивідуальність, творча особистість яка має власні психологічні, вокальні, фізичні особливості й потребує всебічного вивчення, творчого підходу. Працюючи над вихованням та розвитком вокально-технічних навичок, важливо дотримуватися принципу поступовості і послідовності та принципу індивідуального підходу.

Тож робота самого керівника гуртка - навчити отримувати та дарувати радість від спілкування з музикою, закохатися у світ пісні, жити нею. Щоб вихованці навчалися із задоволенням, треба виховати у них бажання слухати, експериментувати, запитувати, творити...

Список використаних джерел

- 1.Євтушенко Д. Роздуми про голос. – К.: Музична Україна, 1980.
- 2.Ковалів В. Деякі питання багатоголосного гармонічного хорового співу на уроках музики // Музика в школі. Зб. статей. Вип. 6. – К.: Музична Україна. – 1980. – С. 74-82.
- 3.Ворожейкіна О.М. 100 цікавих ідей для проведення уроку / Олена Миколаївна Ворожейкіна. – Х. : Основа, 2011. – 255 с.
- 4.Галіцина Л. Банк інноваційних технологій / Людмила Галіцина. – К. : Шк. Світ, 2012. – 104 с.
- 5.Галіцина Л. Педагогічна майстерність. Практикум / Людмила Галіцина. – К. : Шк. Світ, 2012. – 120 с.
- 6.Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки / А.О.Гін. – Х. : Ранок, 2007. – 176 с.
- 7.Гумінська О.О. Уроки музики. Методичний посібник / О.О.Гуминська. – Т : Навчальна книга, 2007. -104 с.